

TÜTÜN TARIMINDA İSTİKRAR YENİ ÇEŞİTLERLE SAĞLANIYOR

Yıllardır tütün tarımında kullanılan bozulan, verimsizleşen, hastalıklara dayanıklılığı azalan köy çeşitleri ile yaşanan önemli ürün kayıplarına araştırmaların geliştirdiği yeni çeşitlerle çözüm sağlanmıştır.

Tütünün anavatanı Amerika kıtasıdır. Tütünün ilk türleri yabani halde, Güney Yarımküre'nin sıcak iklim şartlarında yetişmiştir. Türk tütünleri şark tipi tütünler (oriental) içerisinde mütalâa edilmektedir. Ülkemizde farklı ekoloji ve mikro-klimalı iklime sahip bölgelerde değişik tipte tütün üretimi mümkündür. Ancak Türkiye'de üretilen tütünlerin %95'ini şark tipi tütünler oluşturmaktadır. Dünyada Amerikan Blend tütün harmanlarında Virginia ve Burley tipi tütünler önemli ölçüde kullanılırken, sulama gerektiren taban arazilerde yetişen bu tütünler, ülkemiz coğrafyasında çok az miktarda yetiştirilmektedir. Şark tipi tütünler ise verimsiz, kıraç ve başka tarım ürünlerinin yetiştirilemeyeceği alanlarda üretilmekte ve bu özelliği nedeniyle verimsiz tarım alanlarının değerlendirilmesine imkan tanımaktadır. Tütün

tarımında üreticilerimizin uzun yıllardır kullandığı tütün tohumlukları özelliğini yitirmiş ve verimsizleşmiştir.

Tütün üretiminde giderek artan üretim ve girdi maliyetleri karşısında üretimin sürdürülebilirliği ancak; yüksek verimli, hastalıklara dayanıklı, adaptasyon yeteneği yüksek tütün tohumluklarının kullanılmasıyla mümkündür. Bu farkındalıktan yola çıkan Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü (ETAE), bir yandan her yıl gerçekleştirdiği sertifikalı tütün tohumluğu üretimini ve dağıtımını hızlandırırken, diğer yandan sektöre yeni tütün çeşitleri sunmak üzere ıslah çalışmalarını yoğunlaştırmıştır.

Maviküf hastalığından 1962 yılında önemli düzeyde ürün kaybı yaşanması üzerine yürütülen projeler sonucu; Ege, Karadeniz, Marmara ve Doğu-Güneydoğu Anadolu Bölgelerine uyum sağlayabilecek, yüksek verimli, hastalık ve zararlılara dayanıklı, üstün kaliteli 16 adet, maviküf hastalığına dayanıklı toplam 42 tütün çeşidi geliştirilip tescil ettirilmiştir. Bunlardan İzmir Özbaş, Akhisar 97 ve Sarıbağlar 407 çeşitlerine ait tohumluklar, Ege ve Doğu-Güneydoğu Anadolu üretim bölgelerinde tütün yetiştiren çiftçiler tarafından büyük talep görmektedir.

Her yıl elit ve orijinal tütün tohumluğu üreten ETAE, bölge çiftçisinin tohumluk ihtiyacını karşılayan tek kuruluştur. Üreticiler; doğrudan enstitüye, bağlı oldukları tohumluk dağıtım ve pazarlaması konusunda yetkilendirilmiş Ziraat Odaları'na, sözleşmeli üretim yaptıkları firmalara tohumluk talebiyle başvurabilmektedir. Toplam tohumluk üretim ve dağıtımını 2014 yılı itibari ile 5 tona yükselirken, ETAE tütün çeşitlerine ait tohumlukların Ege Bölgesi'ndeki kullanım oranı %85 düzeyine ulaşmıştır. Türkiye'de tütün 2013 yılında 106 bin ha ekim alanına ve 70 bin ton üretim düzeyine ulaşmıştır.

Enstitüde Geliştirilen Tütün Çeşitleri:

İzmir Özbaş: Maviküf hastalığına dayanıklı, kırkır taban arazilere önerilen, kuraklığa dayanıklı, sık yapraklı, orta erkenci, yüksek verimli ve kırım

kolaylığı olan 1978 yılında melezleme yolu ile geliştirilmiş bir çeşittir.

Akhisar 97: Dilallel melezleme yoluyla elde edilmiş kuraklığa, maviküf etmenine karşı dayanıklı ve yüksek verimli, kırtaban arazilerde üstün performans gösteren bir çeşittir. Bu çeşit, geçici özelliği ile erken ve sık dikim koşullarında üreticilerin yüksek verimli ve kaliteli tütün üretmelerini kolaylaştırmaktadır.

Sarıbağlar 407: Köy popülasyonlarından seleksiyon yoluyla elde edilmiş, farklı iklim ve toprak koşullarına uyum yeteneği ve ekspertiz kalite değeri yüksek olan bir çeşittir.

Otan 97, Usturalı 97, Reşatbey 97 ve Ege 97 çeşitleri de Ege Bölgesi için geliştirilmiş ve üreticilerin hizmetine sunulmuştur.

Ülkemiz 90 bin tonluk tütün üretimiyle ekonomiye yaklaşık 490 milyon dolarlık bir değer katmaktadır.

Dr. Ali PEKSÜSLÜ

Ege Tarımsal Arş. Ens. Md. - Menemen/İZMİR

<http://arastirma.tarim.gov.tr/etae>

0232. 846 13 31